

**АНТИМОНОПОЛЬНИЙ КОМІТЕТ УКРАЇНИ
ЛЬВІВСЬКЕ ОБЛАСНЕ ТЕРИТОРІАЛЬНЕ ВІДДІЛЕННЯ**

**РІШЕННЯ
АДМІНІСТРАТИВНОЇ КОЛЕГІЇ**

30.06.2017р.

Львів

№30р/к

Справа № 2-01-49/2016

Про порушення законодавства
про захист економічної конкуренції
та накладення штрафу

Адміністративна колегія Львівського обласного територіального відділення Антимонопольного комітету України, розглянувши матеріали справи **№2-01-49/2016** про порушення законодавства про захист економічної конкуренції ТОВ «Суми-Електрод» та ТОВ «Лассен» у вигляді вчинення антиконкурентних узгоджених дій, які стосуються спотворення результатів торгів,

ВСТАНОВИЛА:

Відповідно до звернення Служби безпеки України у Львівській області від 20.07.2016р. №62/8/1-1134 Львівське обласне територіальне відділення Антимонопольного комітету України розглянуло документацію конкурсних торгів: - **«25.93.1 – Вироби з дроту, ланцюги та пружини (Електроди зварювальні)»**, (оголошення №111857 від 14.04.2015, Замовник – ПАТ «ДТЕК ЗАХІДЕНЕРГО»).

За результатами аналізу отриманої інформації встановлено наступне.

ПАТ «ДТЕК ЗАХІДЕНЕРГО» у 2015 році провело відкриті торги на закупівлю **«25.93.1 – Вироби з дроту, ланцюги та пружини (Електроди зварювальні)»**. Відповідно до реєстру пропозицій конкурсних торгів, отриманих Замовником, та протоколу оцінки пропозицій конкурсних торгів, для участі у Закупівлі надали пропозиції наступні суб'єкти господарювання:

1. ТОВ «Суми - ЕЛЕКТРОД» – з ціною пропозицією – **162 498,60** грн.
2. ТОВ «ЛАССЕН» – з ціною пропозицією – **170 843,40** грн.

Відповідно до протоколу оцінки пропозицій конкурсних торгів від 10.06.2015р. найбільш економічно вигідною визнано пропозицію – ТОВ «Суми-Електрод» – з ціною пропозицією – **162 498,60** грн.

Спеціалісти ЛОТВ АМКУ перевірили документацію конкурсних торгів Замовника, реєстри отриманих пропозицій, пропозиції конкурсних торгів учасників ТОВ «Суми-Електрод» та ТОВ «ЛАССЕН» (далі – Учасники), протоколи засідань комітету з конкурсних торгів, звіт про результати проведених конкурсних торгів, договори, які були укладені в результаті акцепту пропозицій та інші документи на

закупівлю: **«25.93.1 – Вироби з дроту, ланцюги та пружини (Електроди зварювальні)»**.

Необхідно зазначити, що пропозиції учасників конкурсних торгів повинні відрізнятись, як за зовнішнім оформленням, так і за ціновими параметрами, у разі, якщо учасники торгів готували їх окремо, без обміну інформацією, оскільки запропоновані пропозиції мали б відображати їх індивідуальні, творчі, суб'єктивні підходи до підготовки пропозицій.

Крім того, відповідно до:

- преамбули Закону України «Про здійснення державних закупівель» метою цього Закону є створення конкурентного середовища у сфері державних закупівель;
- статті 3 «Принципи здійснення закупівель» Закону України «Про здійснення державних закупівель» закупівлі здійснюються, зокрема, за принципом добросовісна конкуренція серед учасників.

У розумінні:

- частини 1 статті 5 Закону України «Про захист економічної конкуренції» узгодженими діями є укладення суб'єктами господарювання угод у будь - якій формі, прийняття об'єднаннями рішень у будь - якій формі, а також будь - яка інша погоджена конкурентна поведінка (діяльність, бездіяльність) суб'єктів господарювання;
- пункту 4 частини 2 статті 6 Закону України «Про захист економічної конкуренції» антиконкурентними узгодженими діями, зокрема, визнаються узгоджені дії, які стосуються спотворення результатів торгів, аукціонів, конкурсів.

Закон України «Про Антимонопольний комітет України», а саме:

- частина 1 статті 7 і частини 4 передбачає, що до виключних повноважень саме Антимонопольного комітету України та його територіальних органів належить прийняття передбачених законодавством про захист економічної конкуренції рішень за справами відповідно до законодавства про захист економічної конкуренції;
- частина 2 статті 7 передбачає, що до повноважень саме Антимонопольного комітету України та його територіальних органів належать, зокрема: розгляд заяв і справ про надання дозволу, надання висновків, попередніх висновків стосовно узгоджених дій, концентрації, проведення досліджень за цими заявами і справами; прийняття передбачених законодавством про захист економічної конкуренції розпоряджень та рішень за заявами і справами про надання дозволу на узгоджені дії, концентрацію, надання висновків, попередніх висновків стосовно узгоджених дій, концентрації, висновків щодо кваліфікації дій відповідно до законодавства про захист економічної конкуренції;
- стаття 19 визначає гарантії здійснення повноважень Антимонопольного комітету України.

За результатами аналізу документації конкурсних торгів суб'єктів господарювання - учасників відкритих торгів ТОВ «ФРУНЗЕ - ЕЛЕКТРОД» та ТОВ «ЛАССЕН» виявлено певні обставини, які свідчать про узгодження їхньої поведінки під час участі в конкурсних торгах на закупівлю **«25.93.1 – Вироби з дроту, ланцюги та пружини (Електроди зварювальні)»**, внаслідок чого конкурентне середовище між учасниками торгів було відсутнім, що призвело до спотворення результатів торгів.

Про вищезазначене свідчать документи ТОВ «Суми-Електрод» та ТОВ «ЛАССЕН», які подані у складі пропозицій конкурсних торгів під час участі у зазначеній Закупівлі, та які мають нехарактерну для такого випадку схожість у зовнішньому оформленні, структурі, текстовому змісті:

Для прикладу:

I. Реєстр документів

- ТОВ «Суми-Електрод» та ТОВ «ЛАССЕН» надали однаково оформлені реєстри документів, хоча замовник не надавав жодних зразків, шаблонів цих реєстрів.

II. Довідки про наявність у учасника працівників відповідної кваліфікації.

- ТОВ «ЛАССЕН» у довідці про працівників відповідної кваліфікації зазначило тих же працівників, які зазначені у довідці про наявність працівників відповідної кваліфікації ТОВ «Суми-Електрод»
- ТОВ «Суми-Електрод» та ТОВ «ЛАССЕН» оформили довідки про наявність працівників відповідної кваліфікації з однаковим змістом та формою, та зроблені однакові відступи вимірювання, хоча замовник не надавав жодних зразків, шаблонів цих довідок.

III. Довідки про наявність у учасника обладнання та матеріально – технічної бази

- ТОВ «ЛАССЕН» та ТОВ «Суми-Електрод» у довідках про наявність у учасника обладнання та матеріально - технічної бази зазначили одні і ті ж орендовані приміщення, обладнання та транспортні засоби.
- ТОВ «Суми-Електрод» та ТОВ «ЛАССЕН» оформили довідки про наявність у учасника обладнання та матеріально - технічної бази за однаковим змістом та формою, та зроблені однакові відступи вимірювання, хоча замовник не надавав жодних зразків, шаблонів цих реєстрів.

IV. Партнерські стосунки між учасниками закупівлі

- ТОВ «Суми-Електрод» надало лист підтвердження що ТОВ «ЛАССЕН» являється партнером виробника продукції ТОВ «Суми-Електрод»
Отже, між ТОВ «ЛАССЕН» та ТОВ «Суми-Електрод» існують договірні стосунки.

V. Довідка, яка підтверджує відповідність пропозиції конкурсних торгів учасника технічним, кількісним та іншим вимогам.

- ТОВ «Суми-Електрод» та «ТОВ ЛАССЕН» надали однаково оформлені довідки про те що, конкурсна пропозиція відповідає Технічним вимогам, хоча зазначені довідки повинні бути виконані у довільній формі.

VI. Довідка про не притягнення до відповідальності посадову (службову) особу за вчинення у сфері державних закупівель корупційного правопорушення.

- ТОВ «Суми-Електрод» та ТОВ «ЛАССЕН» надали однаково оформлені довідки про не притягнення до відповідальності посадову (службову) особу за вчинення у сфері державних закупівель корупційного правопорушення, хоча зазначені довідки повинні бути виконані у довільній формі.

VII. Довідка про те, що учасника не було засуджено за злочин, вчинений з корисних мотивів.

- ТОВ «Суми-Електрод» та ТОВ «ЛАССЕН» надали однаково оформлені довідки про те, що директора не було засуджено за злочин, вчинений з корисних мотивів, у встановленому законом порядку, хоча зазначені довідки повинні бути виконані у довільній формі.

VIII. Довідка про не притягнення суб'єкта господарювання до відповідальності за порушення, передбачене п. 4 частини другої ст. 6, п. 1 ст. 50 Закону України «Про захист економічної конкуренції».

- ТОВ «Суми-Електрод» та ТОВ «ЛАССЕН» надали однаково оформлені довідки про те, що не притягувались до відповідальності за порушення, передбачене п. 4 частини другої ст. 6, п. 1 ст. 50 Закону України «Про захист економічної конкуренції», хоча зазначені довідки повинні бути виконані у довільній формі.

IX. Довідка про те, що учасник процедури закупівлі не буде надавати або погоджуватися дати прямо або опосередковано будь-якій посадовій особі замовника винагороду з метою вплинути на рішення щодо визначення переможця процедури закупівлі.

- ТОВ «СУМИ-ЕЛЕКТРОД» та ТОВ «ЛАССЕН» надали однаково оформлені довідки про те, що учасник процедури закупівлі не буде давати прямо або опосередковано будь-якій посадовій особі замовника винагороду з метою вплинути на рішення щодо визначення переможця процедури закупівлі, хоча зазначені довідки повинні бути у довільній формі.

X. Довідки про підприємство.

- ТОВ «СУМИ-ЕЛЕКТРОД» та ТОВ «ЛАССЕН» надали однаково оформлені довідки про підприємство, хоча зазначені довідки повинні бути у довільній формі.

XI. Довідка (згода) з істотними умовами, які обов'язково включаються до договору про закупівлю.

- ТОВ «СУМИ-ЕЛЕКТРОД» та ТОВ «ЛАССЕН» надали однаково оформлені довідки про те, що погоджуються з істотними умовами, які обов'язково включаються до договору про закупівлю.

XII. Довідка, щодо погодження учасника на запит Замовника надати йому можливість ознайомитися з матеріально-технічною базою виробника пропонованої продукції шляхом виїзду комісії Замовника.

- ТОВ «СУМИ-ЕЛЕКТРОД» та ТОВ «ЛАССЕН» надали однаково оформлені довідки про те, що погоджуються на запит Замовника надати можливість

ознайомитися з матеріально-технічною базою виробника пропонованою продукції.

На підставі аналізу дій учасників торгів ТОВ «ФРУНЗЕ - ЕЛЕКТРОД» та ТОВ «ЛАССЕН» встановлено однаковість (тотожність) пропозицій конкурсних торгів та нехарактерну для таких випадків схожість у зовнішньому оформленні, структурі, текстовому змісті, тощо.

Отже, документи, які необхідно було надати в довільній формі мають багато нехарактерних спільних рис. Єдиним поясненням такої кількості та змісту виявлених схожостей є їх спільна підготовка та/або обмін інформацією між учасниками торгів.

ТОВ «ФРУНЗЕ-ЕЛЕКТРОД» листом від 07.03.2017 року надало заперечення на подання з попередніми висновками, а саме: «Товариство керуючись п.16 Правил, статтею 40 Закону, надає Львівському обласному територіальному відділенню письмові пояснення, а також докази на їх підтвердження якими спростовуються висновки, викладені в Поданні експерта.

1.Щодо умов проведення ПАТ «ДТЕК Західенерго» конкурсних торгів та наданих Товариством документів для участі в них. 14.04.2015 року на сайті www.tender.me.gov.ua було розміщено оголошення ...замовником відкритих торгів ПАТ «ДТЕК Західенерго» про закупівлю «25.93.1 Вироби з дроту, ланцюги та пружини (електроди зварювальні)» кількістю 5070 кг, з очікуваною вартістю закупівлі 165000, 00 грн. Умови проведення ПАТ «ДТЕК Західенерго» конкурсних торгів були викладені в документації конкурсних торгів затвердженій рішенням комітету з конкурсних торгів №57...

Товариством було складено та подано ПАТ «ДТЕК Західенерго» реєстр від 10.05.2015 року №2/594 документів наданих у складі конкурсних торгів. При цьому, зазначений документ є завжди типовий та використовується Товариством в незмінному виді, ще з 2010 року. Та обставина, що зазначений реєстр є завжди незмінним чи типовим (шаблон и), та може використаний будь-якою особою підтверджується витягами...» (витяги з 8 – ми різних закупівель, де брало участь ТОВ «Суми-ЕлектроД».

Перелік документів, наведених в реєстрі, то всі вони зазначені в п.п.2.1-2.5.8. Розділу 3.Документації конкурсних торгів, перелічені в певному порядку.

«Щодо тієї обставини, що форма зазначеного реєстру була відома ТОВ «Лассен» та була неодноразово останнім отримана на законних підставах, то ця обставина пояснюється тим, що між Товариством (як Постачальником) та ТОВ «Лассен» (як Дилером):

09.01.2013 року було укладено договір №04/01-13Ф постачання;

15.01.2014 року було укладено дилерський договір №06/01-14Ф, зі змінами та доповненнями внесеними додатковою угодою №1 від 01.-4.2014 року, додатковою угодою №2 від 25.04.2014р. та додатковою угодою №3 від 23.02.2015 року.

Відповідно до п.1.2 Дилерського договору, - «Дилер» наділений повноваженнями щодо реалізації продукції на території України за окремими договорами поставки, що укладається «Дилером» від свого імені з третіми особами на умовах, які не суперечать цьому дилерському договору.

Відповідно до п.2.1 Дилерського договору, - Виходячи з предмета Договору Дилер зобов'язується:

2.1.1.Організовувати реалізацію в максимально можливих обсягах Продукцію з урахуванням можливостей Постачальника...

2.1.3. Продавати продукцію за цінами не нижчими від встановлених Постачальником мінімальних роздрібних цін...

Зазначена інформація, а саме довідки були надані ТОВ «Лассен» після укладення Дилерського договору, листами від 15.01.2014 року №2/30, від 5.01.2014 року №31, від 15.01.2014 р.№2/32, від 15.01.2014 №29 та іншими..

Таким чином наявність між Товариством та ТОВ «Лассен» Дилерського договору, забезпечувала, останньому можливість отримувати всю інформацію про діяльність Товариства, а так само право на її використання при участі в тендерних процедурах та конкурсних торгах, у зв'язку з чим посилення Експерта про наявність партнерських стосунків, а тому внаслідок чого було спотворено результати конкурсних торгів є безпідставним... ».

«Щодо, тієї обставини, що інші Довідки є типовими (шаблонними) зазначені експертом в поданні, а саме про:

1. наявність у Товариства працівників відповідної кваліфікації;
2. наявність у учасника обладнання та матеріально-технічної бази;
3. про те, що конкурсна пропозиція відповідає технічним вимогам;
4. про не притягнення до відповідальності посадової особи Товариства...

Надання для участі в конкурсних торгах зазначених вище довідок передбачено п.2.1-2.5.8 Документацією конкурсних торгів, в яких чітко зазначено, яка саме інформація повинна бути зазначена в довідках, тобто скопійована з Документації конкурсних торгів, будь-якої іншої інформації довідки не містять, а тому висновки Експерта є помилковими та безпідставними.

Довідки про наявність у Товариства працівників відповідної кваліфікації, обладнання, матеріально-технічної бази щодо погодження Товариства на запит замовника надати можливість ознайомитися з матеріально-технічною базою виробника шляхом виїзду комісії Замовника, та інші є типовими та розміщені на сайті Товариства (роздруковка з сайту додається)....

Щодо правового обґрунтування відсутності підстав для притягнення Товариства до відповідальності за порушення конкурентного законодавства .

Так, частиною 1 статті Закону України «Про захист економічної конкуренції» передбачено, що узгодженими діями є укладання суб'єктами господарювання угод у будь-якій формі, прийняття об'єднаннями рішень у будь-якій формі, а також будь-яка інша погоджена конкурентна поведінка (діяльність, бездіяльність) суб'єктів господарювання. Узгодженими діями є також створення суб'єкта господарювання, об'єднання, метою чи наслідком створення якого є координація конкурентної поведінки між суб'єктами господарювання, об'єднання, або між ними та новоствореним суб'єктом господарювання, або вступ до такого об'єднання.

В свою чергу, частинами 1-2 статті 6 вказаного Закону визначено, що антиконкурентними узгодженими діями є узгоджені дії, які призвели чи можуть призвести до недопущення, усунення чи обмеження конкуренції.

Антиконкурентними узгодженими діями, зокрема, визнаються узгоджені дії, які стосуються в тому числі спотворення результатів торгів, аукціонів, конкурсів, тендерів.

З системного аналізу вище правових норм можна дійти висновку, що ключовими факторами, на підставі яких можливо зробити висновок про вчинення Товариством та ТОВ «Лассен» під час участі у конкурсній процедурі закупівлі виробів з дроту ПАТ «ДТЕК Західенерго» антиконкурентних узгоджених дій, які стосуються спотворення результатів торгів, є одночасна наявність у діях зазначених суб'єктів господарювання:

-узгодженість дій;

-такі дії можуть призвели чи можуть призвести до недопущення, усунення чи обмеження конкуренції;

-відбулося спотворення результатів торгів.

Як роз'яснено пунктом 8.3 Постанови пленуму ВГСУ від 26 грудня 2011 року № 15 «Про деякі питання практики застосування конкурентного законодавства», ознаки схожості в діях (бездіяльності) суб'єктів господарювання не є одним достатнім доказом наявності попередньої змови (анти конкурентних узгоджених дій). Антиконтрентна узгоджена поведінка підлягає встановленню та доведенню із зазначенням відповідних доказів у рішенні органу Антимонопольного комітету України. При цьому схожість має бути саме результатом узгодженості конкурентної поведінки, а не виявлятися у простому спів падінні дій суб'єктів господарювання, зумовленим специфікою відповідного товарного ринку.

Висновок органу Антимонопольного комітету України щодо відсутності у суб'єкта господарювання об'єктивних причин для вчинення схожих дій (бездіяльності) має ґрунтуватися на результатах дослідження усієї сукупності факторів, що об'єктивно (незалежно від суб'єкта господарювання) впливають на його поведінку спірних відносинах, а не бути наслідком обмеженого кола факторів (наприклад тільки використання Ділером на підставі Ділерського договору документів Товариства).

Зокрема, Антимонопольний комітет України має навести в рішенні докази обмеження конкуренції внаслідок дій(бездіяльності) суб'єкта господарювання або іншого негативного впливу таких дій (бездіяльності) на стан конкуренції на визначеному відповідним органом ринку, протягом певного періоду часу, чи досліджено в такому рішенні динаміку цін, обставини і мотиви їх підвищення або зниження, обґрунтованість зміни цін, співвідношення дій (бездіяльності) суб'єкта господарювання з поведінкою інших учасників товарного ринку, в тому числі й тих, що не притягалися до відповідальності за порушення законодавства про захист економічної конкуренції, витрати суб'єкта господарювання, які впливають на вартість товару, тощо.

Щодо відсутності в діях Товариства та ТОВ «Лассен» під час участі в конкурсній процедурі закупівлі виробів з дроту для ПАТ «ДТЕК Західенерго» саме узгодженості конкурентної поведінки, слід відзначити наступне.

Пунктом 1 частини 1 Закону України «Про захист економічної конкуренції» передбачено, що економічна конкуренція (конкуренція)-змагання між суб'єктами господарювання з метою здобуття завдяки власним досягненням переваг над іншими суб'єктами господарювання, внаслідок чого споживачі, суб'єкти господарювання мають можливість вибирати між кількома продавцями, покупцями, а окремий суб'єкт господарювання не може визначати умови обороту товарів на ринку.

Товариство відзначає, що Експерт не врахував цінової пропозиції Товариства, а саме тієї обставини що ціни які Товариство пропонувало при участі в тендері, є ринковими, конкурентними, та реальними, а основним критерієм проведених конкурсних торгів була ціна, що в свою чергу виключає спотворення результатів торгів, та доводить ту обставину, що не було узгодженості дій.

Та обставина, що запропонована Товариством ціна на вироби з дроту, а саме електроди АНО 4, та електроди Т 620, в 2015 році є конкурентною, ринковою та реальною, що підтверджується наступними доказами:

1. Накладною №1033.01/192 від 18.03.2015 р.на поставку електродів ПАТ «Часівоярському вогнетривкому комбінату».

2. Накладною №571.01/255 від 31.03.2015 р.на поставку електродів ТОВ «МЕТПРОМСЕРВІС».

3. Накладною №1033.01/357 від 21.05.2015 р.на поставку електродів ТОВ «МЕТПРОМСЕРВІС».

4. Накладною №798.01/273 від 14.04.2015 р.на поставку електродів ТОВ «Краматорський феросплавний завод».

5. Накладною №1107.01/708 від 04.09.2015 р.на поставку електродів ТОВ «Бетонконсалт».

6. Накладною №1107.01/713від 07.09.2015 р.на поставку електродів ТОВ «Бетонконсалт».

7. Накладною №1107.01/820від 30.09.2015 р.на поставку електродів ТОВ «Бетонконсалт».

8. Накладною №1033.01/818 від 30.09.2015 р.на поставку електродів ТОВ «МЕТПРОМСЕРВІС».

9. Накладною №11733.01/815 від 30.09.2015 р.на поставку електродів ТОВ «Ф.О.РУМ».

10. Накладною №571.01/559 від 20.07.2015 р.на поставку електродів ТОВ «МЕТПРОМСЕРВІС».

11. Договором №16/01-15Ф від 11.03.2015 р. укладеним між Товариством та Українсько-Латвійським ТОВ з іноземними інвестиціями «БАДМ ЛТД» та накладними від 05.06.2015р. №743.01/408, та від 16.03.2015р. № 1061.01/183.

12. Договором №27/04-15на поставку продукції від 27.04.2015р. укладеним між Товариством та ТОВ «Торгівельний Дім «Енергоінвест» та накладними на поставку електродів № 1098.01/453 від 19.06.2015р., № 1098.01.366 від 19.05.2015р., № 1098.01/367 від 19.05.2015р., № 1098.01/791 від 24.09.2015р.

13. Договором №09.01/-15Ф від 30.01.2015р. укладеним між Товариством та ТОВ «ДВ Нафтогазовидобувна компанія» та накладною на поставку електродів від 08.04.2015р. №653.01/257.

14. Прайс-листом який розміщується на сайті Товариства з цінами введеними в дію з 23.02.2015р.

Схожість довідок обумовлюється специфікою Документації конкурсних торгів, яка вимагає від Товариства надання одних і тих самих документів починаючи з 2010 року і по теперішній час. Більше того, Експертом не доведено відсутності у суб'єктів господарювання об'єктивних причин для вчинення схожих дій, та подання документів наведених в Документації конкурсних торгів.

Наявність укладеного Дилерського договору, не доводить узгодженості поведінки суб'єктів господарювання саме щодо конкурентної узгодженості.

Щодо наявності в діях Товариства та ТОВ «Лассен» під час участі у конкурсній процедурі закупівлі виробів з дроту ПАТ «ДТЕК Західенерго» результату призведення чи можливості призведення до недопущення, усунення чи обмеження конкуренції, а також факт того, що відбулося спотворення результатів торгів, Товариство вказує на наступне.

Як вбачається в Документації конкурсних торгів, оголошення було розміщено на сайті www.tender.me.gov.ua (номер оголошення у бюлетені 111857, номер бюлетеня 232 від 14.04.2015р.) публікувалося саме з підстав проведення відкритих торгів.

Так, статтею 20 Закону України «Про здійснення державних закупівель» передбачено, що торги є основною процедурою закупівлі. Під час проведення процедури відкритих торгів пропозиції конкурсних торгів мають право подавати всі зацікавлені особи.

Відповідно до ч.1 ст. 25 вказаного Закону, пропозиція конкурсних торгів подається у письмовій формі за підписом уповноваженої посадової особи учасника, яка прошита, пронумерована та скріплена печаткою у запечатаному конверті.

Згідно частини 1-5 ст. 28 Закону, Замовник має право звернутися до учасників за роз'ясненнями змісту їх пропозицій конкурсних торгів з метою спрощення розгляду та оцінки пропозицій. Замовник та учасники не можуть ініціювати будь-які переговори з питань внесення змін до змісту або ціни поданої пропозиції конкурсних торгів.

Замовник має право на виправлення арифметичних помилок, допущених в результаті арифметичних дій, виявлених у поданій пропозиції конкурсних торгів під час проведення її оцінки, у порядку, визначеному документацією конкурсних торгів, за умови отримання письмової згоди на це учасника, який подавав пропозицію конкурсних торгів.

Замовник проводить оцінку пропозицій конкурсних торгів, які не було відхилено згідно з цим Законом.

Замовник визначає переможця з цих торгів з числа учасників, пропозиції конкурсних торгів, яких не було відхилено згідно з цим Законом (у кількості не менше двох), на основі критеріїв і методики оцінки, зазначених у документації конкурсних торгів.

Критеріями оцінки є, зокрема, у разі здійснення закупівлі товарів, робіт і послуг, що виробляються, виконуються чи надаються не за окремо розробленою специфікацією (технічним проектом), для яких існує постійно діючий ринок-ціна.

Таким чином, враховуючи тип конкурсу, що проводився ПАТ «ДТЕК Західенерго» саме відкриті торги, та його специфіку конкурсу, конкуренція під час проведення відкритих торгів реалізується учасниками торгів виключно на стадії можливості для будь якого суб'єкта господарювання безперешкодно взяти участь у таких торгах та на стадії підготовки і подачі конкурсної пропозиції для участі.

Після проходження зазначених етапів будь які активні дії учасників торгів, що можуть викликати конкуренцію виключаються, оскільки далі результат торгів залежить лише від висновків та результатів оцінки конкурсною комісією прийнятих та не відхилених пропозицій.

Тобто, результат призведення чи можливість призведення до недопущення, усунення чи обмеження конкуренції під час проведення процедури відкритих торгів можливий виключно на стадії підготовки учасником конкурсної пропозиції, прийняття учасником рішення брати участь у торгах та можливість доказів обмеження безперешкодно взяти таку участь шляхом конкурсної пропозиції.

Проте, в Поданні експертом не встановлено та не зазначено доказів обмеження, недопущення чи усунення конкуренції внаслідок дій Товариства та ТОВ «Лассен» або іншого негативного впливу таких дій на стан конкуренції під час проведення відкритих торгів, враховуючи, що будь-хто мав можливість взяти участь у конкурсі, замовником конкурсу не було відхилено жодної конкурсної пропозиції, а оцінка кращої пропозиції відбувалася за кращою ціною.

Більше того експертом у Поданні не доведено належними доказами щодо наявності в діях Товариства та ТОВ «Лассен» узгодженості саме конкурентних дій, як от спільної домовленості разом брати участь у конкурсі з метою усунути конкуренцію, погодженості певного рівня цінової пропозиції, які безпосередньо і суттєво впливають на результати відкритих торгів.

Крім того, в порушенні вимог законодавства експертом не спростовано відсутності у Товариства та ТОВ «Лассен» об'єктивних причин для вчинення схожих дій.

Таким чином відсутність підстави для притягнення Товариства до відповідальності за порушення конкурентного законодавства, оскільки Товариство таких порушень не вчиняло».

Заперечення, які надало ТОВ «Суми-Електрод» спростовуються наступним:

Насамперед необхідно зазначити, що у зазначеній закупівлі йдеться про конкуренцію між двома учасниками, які беруть участь в цій закупівлі.

Дилерська угода ніяким чином не пов'язана з проведенням держаних закупівель. Кожен суб'єкт господарювання самостійно приймає рішення щодо участі у торгах і самостійно оформляє документацію конкурсних торгів, якщо він зацікавлений у перемозі.

Щодо оформлення реєстру документів, які надані у складі пропозиції конкурсних торгів, то замовник надає тільки перелік документів, які необхідно надати, а сам реєстр оформляється у довільній формі.

Крім того, всі необхідні довідки (відповідно до вимог замовника) повинен оформлятися у довільній формі. ЛОТВ АМКУ ознайомилося з інформацією, яка знаходиться на сайті ТОВ «Фрунзе-Електрод» - довідки, які знаходяться на сайті відповідають довідкам, які подавало у зазначеній закупівлі ТОВ «ЛАССЕН», хоча до цієї закупівлі відбувалися інші торги і зазначені суб'єкти господарювання також подавали відповідні довідки, які відрізнялися від довідок, які є на сайті. Отже, зазначені довідки розміщені саме для цих конкретних торгів, або щоб забезпечити пояснення для ЛОТВ АМКУ щодо надання однакових довідок.

Щодо довідок про наявність обладнання та спеціалістів, то Замовник вимагав інформацію щодо необхідного обладнання та спеціалістів в учасника закупівлі, а не у виробника. Саме тому учасники закупівлі повинні надати інформацію про власне обладнання та наявність спеціалістів, які забезпечать постачання цієї продукції, а не її виробництво.

В ході розгляду справи спеціалісти аналізували ціни, які подавалися на конкурсні торги. При цьому необхідно зазначити, що у Поданні ЛОТВ АМКУ не зазначено, що учасники реалізовували продукцію по завищених цінах. Додатково зазначаємо, що відповідно до дилерської угоди ТОВ «ЛАССЕН» володіє інформацією щодо цін реалізації ТОВ «Суми-Електрод». Крім того, один з учасників торгів, а саме дилер, має певні обмеження при встановленні ціни, оскільки не може реалізовувати продукцію за ціною нижчою ніж мінімальна ціна, встановлена виробником. Отже, кожен учасник мав можливість отримати інформацію щодо цін реалізації зварювальних електродів, які визначений предметом закупівлі, для формування цінової частини конкурсної пропозиції

Щодо підтвердження наявних схожих дій, то ЛОТВ АМКУ не кваліфікує узгодженість поведінки учасників на торгах, як схожі дії, а як узгодження поведінки під час участі в конкурсних торгах, що може призвести до спотворення результатів торгів.

Інформація про те, що ТОВ «Суми-електрод» неодноразово надсиало ТОВ «ЛАССЕН» форму реєстру конкурсних торгів є підтвердженням того, що учасники закупівлі володіють інформацією про участь у торгах та обмінюються інформацією.

Листом від 23.03. 2017 року б/н ТОВ «ЛАССЕН» повідомило про те, що не погоджується з висновками АМКУ, зазначеними в Поданні №4/2 від 23.01.2017 року, та надало наступні пояснення.

«ТОВ «ЛАССЕН» має торгівельні стосунки з ТОВ «Суми-Електрод» з травня 2012 року. До 2014 року між ТОВ «ЛАССЕН» та ТОВ «Суми-Електрод» уклалися виключно договори постачання зварювальних електродів. Оскільки в зазначений період об'єм закупівлі електродів у ТОВ «Суми-Електрод» постійно збільшувався, з 2014 року ТОВ «ЛАССЕН» почало реалізовувати продукцію ТОВ «Суми-Електрод» на правах дилера.

З цією метою ТОВ «ЛАССЕН» був створений власний веб-сайт в мережі Інтернет – <http://lassen.prom.ua/> , проведено рекламну кампанію та вчинено інші комерційні заходи, спрямовані на збільшення обсягів продажів продукції, зокрема

Для участі в більшості конкурсних торгів усім учасникам, якщо вони не є виробником предмету закупівлі, необхідно надавати в складі конкурсної пропозиції документи, які підтверджують наявність у виробника обладнання та матеріально-технічної бази, які необхідні для виробництва продукції, наявність робітників відповідної кваліфікації, відповідність конкурсної пропозиції технічним вимогам конкурсних торгів. Зазначені документи можуть бути надані лише виробником продукції.

ТОВ «Суми-Електрод», як виробник зварювальних електродів , неодноразово надавав такі документи ТОВ «Лассен» як своєму дилеру для участі в ряді конкурсних торгів замовленням декількох замовників. Крім того, зразки таких документів викладені на сайті ТОВ «Суми-Електрод» в мережі Інтернет за адресою: <http://frunze-elektrod.com/new/contekt/> та є загальнодоступною інформацією. Отже, той факт, що ТОВ «Лассен» та ТОВ «Суми –Електрод» були подані ідентичні документи, які засвідчують відповідність технічним вимогам конкурсних торгів, не є свідченням неправомірної узгодженої дії між учасниками , а є лише наслідком того, що виробником продукції, яка пропонувалась двома учасниками , є одне підприємство –ТОВ «суми-Електрод».

Оскільки до початку співпраці з ТОВ «Суми-Електрод» на правах дилера ТОВ «Лассен» не мало досвіду участі в державних конкурсних закупівлях, а форми документів, які подаються учасниками в конкурсних торгах, не є комерційною таємницею та в більшості випадків є типовими для кожного підприємства, в ТОВ «Лассен» історично склалася традиція надавати покупцям та замовникам торгів документи (які не є комерційною таємницею) ідентичні за формою (шрифт та розмір тексту, тощо), як у виробника продукції- ТОВ «Суми-Електрод». Такий крок є також комерційним прийомом, спрямованим на те, щоб потенційні покупці ідентифікували ТОВ «Лассен» саме як офіційного представника ТОВ «Суми –Електрод». Аналогічні документи неодноразово надавались ТОВ «Лассен» в багатьох інших конкурсних торгах (державних та приватних) . Таким чином, однаковість реєстрів поданих документів, довідок про відсутність правопорушень в сфері публічних закупівель, довідок про непритягнення до кримінальної відповідальності посадових осіб учасника спричинена історичними обставинами співпраці виробника та дилера та не є предметом зговору з метою спотворення результатів конкурсних торгів.

Необхідно зазначити, що перед поданням конкурсної пропозиції до ПАТ «ДТЕК ЗАХІДЕНЕРГО» ТОВ «Лассен» не була відома інформація про те, чи прийматиме ТОВ «Суми –Електрод», а саме : ціни, вартість, а також умови оплати та умови постачання продукції , яка є предметом закупівлі.

Ціни конкурсної пропозиції, яка була подана ТОВ «Лассен», були встановлені з розрахунку закупних цін у виробника з врахуванням норми прибутковості та знижки для державного замовника, та ніяк не коригувалися до конкурсної пропозиції ТОВ «Суми –Електрод».

ТОВ «Лассен» не надавало ТОВ «Суми –Електрод» ніякої інформації щодо своєї участі в публічних торгах. Жодних узгоджень цін та інших історичних умов конкурсних пропозицій між ТОВ «Лассен» та ТОВ «Суми-Електрод» не було.

Необхідно також звернути увагу на те, що ТОВ «Суми –Електрод» та ТОВ «Лассен» не є монополістами на ринку зварювальних матеріалів в Україні та не мають можливості обмежити права інших підприємств на участь в публічних

закупівлях в тому числі за замовленням ПАТ «ДТЕК ЗАХІДЕНЕРГО», що унеможливилює усунення чи обмеження конкуренції під час проведення публічних закупівель.

Таким чином, висновки про здійснення ТОВ «Лассен» та ТОВ «Суми-Електрод» узгоджених дій шляхом спотворення результатів торгів є необґрунтованими, а накладання на ТОВ «Лассен» та ТОВ «Суми-Електрод» узгоджених дій шляхом спотворення результатів конкурсних торгів є необґрунтованими, а накладання на ТОВ «Лассен» штрафу на підставі статті 52 Закону України «Про захист економічної конкуренції» є безпідставним.»

З наведеного видно, що ТОВ «ЛАССЕН» надає подібні пояснення щодо схожості в оформленні довідок, а саме - отримання зазначених довідок від ТОВ «Суми-електрод» та наявності зазначеної інформації на сайті ТОВ «Суми-електрод». Зазначаємо, що справжність змагання при проведенні торгів забезпечується таємністю інформації, що міститься у пропозиціях конкурсних торгів. Зокрема, учасники торгів під час підготовки своїх конкурсних пропозицій конкурують між собою та повинні формувати пропозицію самостійно (незалежно від інших учасників). Враховуючи зазначене, під час проведення торгів пропозиція конкурсних торгів, що перемогла, повинна містити конкурентні та заздалегідь невідомі іншим учасникам умови. Отже, наведене в поясненнях, а саме обмін інформацією, надання одних і тих довідок тощо, додатково підтверджує узгодженість поведінки між учасниками торгів.

ТОВ «ЛАССЕН» надало також додаткові пояснення, які перекликаються з початковими поясненнями, а саме:

«...проведено рекламну компанію та вчинено інші комерційні заходи, спрямовані на збільшення обсягів продажів продукції, зокрема, участь в конкурсних торгах за замовленням багатьох приватних та державних замовників.

Наслідком такої діяльності ТОВ «Лассен» стало закріплення підприємства на ринку зварювальних матеріалів України як надійного представника ТОВ «Суми-Електрод». Наразі постійними оптовими покупцями зварювальних електродів у ТОВ «Лассен» є: ТОВ «Сумитеплоенерго» (м.Суми), ТОВ «Сумський завод «Енергомаш» (м.Суми), ТОВ «Технафтогазсервіс» (м.Суми), ТОВ «Маштадель» (м. Суми), ПАТ «Турбоатом» (м.Харків), ДП ПАТ «ЗалК Глухівський кар'єр кварцитів» (м.Глухів), КП «Глухівський тепловий район» (м.Глухів) ПАТ «Дніпроважмаш» (м.Дніпро), ПАТ «Севєродонецький завод нестандартного хімічного обладнання» (м.Севєродонецьк), ТОВ «Київ-Атом» (м.Київ), ТОВ «НВП «ЗОРЯ» (м.Рубіжне), ТОВ «ВКП «РОТОР» (м.Конотоп), ТОВ «Конотопський арматурний завод» (м.Конотоп), ПрАТ «Славгородський арматурний завод» (м.Синельникове), ТОВ фірма «ЗЕСТ лтд» (м.Львів), ДП «Інструмент-ІФ» ТзОВ «Тиса» (м.Львів), ВП «Пасажирське вагонне депо Львів» ПАТ «Укрзалізниця» (м.Львів), ВП «Пасажирське вагонне депо станції Миколаїв» ПАТ «Укрзалізниця» (м.Миколаїв), та інші підприємства України.

Загальний обсяг закупівлі продукції у ТОВ «Суми-Електрод» за обліковими даними ТОВ «Лассен» в річному розділі склав (розгорнуті акти звірок розрахунків за 2014, 2015, 2016 роки на підтвердження об'ємів закупівлі додаються до цих пояснень):

2012рік-.... тисяч гривень;

2013рік-.... тисяч гривень;

2014рік-.... тисяч гривень;

2015рік-.... тисяч гривень;

2016рік-...тисяч гривень;

Загальний обсяг реалізації покупцям ТОВ «Лассен» продукції виробництва ТОВ «Суми Електрод» в річному розрізі склав :

2012рік-... тисяч гривень;

2013рік-....тисяч гривень;

2014рік-....тисяч гривень;

2015рік-.....тисяч гривень;

2016рік-... тисяч гривень;

Таким чином, ТОВ «Лассен» не може розглядатися як технічний учасник публічних торгів, в яких приймає участь ТОВ «Суми –Електрод», оскільки ТОВ «Лассен» є постійним офіційним дилером ТОВ «Суми-Електрод», який самостійно здійснює господарську діяльність з реалізації зварювальних електродів впродовж більш ніж п'яти років по всій території України, зокрема самостійно приймає участь у конкурсних торгах (в т.ч. публічних) на закупівлю зварювальних електродів.

ТОВ «Лассен» приймало участь в зазначених публічних торгах самостійно без жодних узгоджень своєї участі у ТОВ «Суми-Електрод».

Проте ТОВ «Лассен» не є виробником запропонованої Замовнику торгів продукції та не має власного виробничого обладнання та виробничих працівників. На момент проведення публічних торгів за замовленням ПАТ «ДТЕК Західенерго» до складу матеріальних цінностей ТОВ «Лассен» входила орг.. техніка офісу, офісні меблі та складські запаси зварювальних електродів. Кількість працівників ТОВ «Лассен» на той момент становила 2 особи.

В той же час, за умовами ДТК в складі конкурсної пропозиції учасник повинен був надати документи, які підтверджують відповідність учасника кваліфікаційним критеріям, а саме : наявність обладнання та матеріально-технічної бази; наявність працівників відповідної кваліфікації, які мають необхідні знання та досвід (пункт 6.1розділу III ДКТ). Зазначені обставини ставили під загрозу відхилення конкурсної пропозиції ТОВ «Лассен» на формальних підставах у зв'язку з невідповідністю учасника кваліфікаційним вимогам, хоча на складі ТОВ «Лассен» була достатня кількість електродів відповідної марки (АНО-4 та Т-620), а отже підприємство мало можливість добросовісного виконання договору постачання із замовником у разі перемоги ТОВ «Лассен»в торгах і укладання такого договору.

З зазначених підстав з метою проходження кваліфікації у торгах керівництвом ТОВ «Лассен» було прийнято рішення про необхідність надання довідок про наявність матеріально технічної бази та про наявність працівників відповідної кваліфікації саме виробника, а також документів на підтвердження партнерських відносин між виробником та ТОВ «Лассен». При цьому, робітниками ТОВ «Лассен» була попередньо отримана усна консультація Замовника за контактними даними, наведеними в пункті 2 розділу I ДТК, і вказані дії ТОВ «Лассен» не викликали у Замовника заперечень.

На час проведення публічних торгів за замовленням ПАТ «ДТЕК Західенерго» ТОВ «Лассен» мало достатньо складських запасів електродів марок АНО-4 та Т-620 для виконання договору поставки із замовником у разі його підписання.

Крім того в ході своєї діяльності в період з березня по серпень 2015 року ТОВ «Лассен» було фактично здійснене постачання електродів зазначених марок іншим покупцям на загальну суму.... тисяч гривень, в т.ч.:

Електроди АНО-4 Ø 3мм-480кг на суму ...тисяч гривень;

Електроди АНО-4 Ø 4мм-1965кг на суму...тисяч гривень;

Електроди АНО-4 Ø 5мм-1600кг на суму...тисяч гривень;

Електроди Т-620 Ø 4мм-200кг на сумутисяч гривень;

Електроди Т-620 Ø 5мм-25кг на суму....тисяч гривень;

Постачання вказаних об'ємів електродів здійснювалось за ринковим цінами згідно прайсу ТОВ «Лассен», який повністю відповідає прайсу заводу-виробника ТОВ «Суми-Електрод», який діяв на той період (копія прайс-листа) ТОВ «Лассен», який діяв з 23.02.2015р.,)

В той же час, ціни на зазначені електроди. Які були запропоновані в конкурсній пропозиції ТОВ «Лассен», були нижчими за ринкові (прайсові). Ці ціни були встановлені з розрахунку закупних цін у виробника з врахуванням норми прибутковості та знижки для державного замовника.

Вказані обставини свідчать про те, що участь ТОВ «Лассен» в публічних торгах за замовленням ПАТ «ДТЕК ЗАХІДЕНЕРГО» не була технічною участю, а здійснювалась ТОВ «Лассен» самостійно, без жодних узгоджень з ТОВ «Суми-Електрод».

Необхідно зазначити, що технічна участь у торгах заключається в тому, що один з учасників торгів бере участь у закупівлі для того, щоб забезпечити перемогу іншому учаснику торгів.

Отже, характер та кількість виявлених співпадінь виключають можливість того, що пропозиції конкурсних торгів ТОВ «СУМИ-ЕЛЕКТРОД» та ТОВ «ЛАССЕН» готувалися окремо і без обміну інформацією між ними. Зазначені обставини вказують на те, що пропозиції конкурсних торгів готувалися учасниками торгів спільно та мав місце обмін інформацією між ними.

Інформація з обмеженим доступом.

Згідно зі статтею 5 Закону України «Про захист економічної конкуренції» узгодженими діями є укладення суб'єктами господарювання угод в будь-якій формі, прийняття об'єднаннями рішень у будь-якій формі, а також будь-яка інша погоджена конкурентна поведінка (діяльність, бездіяльність) суб'єктів господарювання.

Відповідно до частини першої статті 6 Закону України «Про захист економічної конкуренції» антиконкурентними узгодженими діями є узгоджені дії, які призвели чи можуть призвести до недопущення, усунення чи обмеження конкуренції.

Отже, наявність одних і тих же працівників, обладнання, орендованих приміщень, транспортних засобів, партнерські відносини, однаково оформлені документи, у своїй сукупності вказує на те, що ТОВ «СУМИ-ЕЛЕКТРОД» та ТОВ «ЛАССЕН» на стадії підготовки своїх тендерних пропозицій були обізнані щодо конкурсних пропозицій один одного, що дозволило їм забезпечити перемогу у торгах певному суб'єкту господарювання, а саме: ТОВ «СУМИ-ЕЛЕКТРОД», а другий учасник – ТОВ «ЛАССЕН» брав участь у торгах у якості технічної кандидатури.

Таким чином, узгодження ТОВ «СУМИ-ЕЛЕКТРОД» та ТОВ «ЛАССЕН» своїх пропозицій усунуло конкуренцію та змагальність між ними, чим порушило право замовника на отримання найбільш ефективного для нього результату, який досягається у зв'язку з наявністю лише справжньої конкуренції.

Дії ТОВ «СУМИ - ЕЛЕКТРОД» та ТОВ «ЛАССЕН» щодо узгодження своєї поведінки під час участі в конкурсних торгах на закупівлю **«25.93.1 – Вироби з дроту, ланцюги та пружини (Електроди зварювальні)»**, є порушенням законодавства про захист економічної конкуренції, що передбачені пунктом 4 частини другої статті 6 та пунктом 1 статті 50 Закону України «Про захист економічної конкуренції» у вигляді вчинення антиконкурентних узгоджених дій, шляхом спотворення результатів торгів.

Розпорядження про початок розгляду справи №2-01-49/2016 від 15.09.2016 року №54рп/к ТОВ «ФРУНЗЕ-ЕЛЕКТРОД» було надіслано 27.09.2016р., № 13/04-1421.

Розпорядження про початок розгляду справи №2-01-49/2016 від 15.09.2016 року №54рп/к ТОВ «ЛАССЕН» було надіслано 23.09.2016 р., №13/04-1420.

Подання з попередніми висновками у справі №2-01-49/2016 від 23.01.2017 року № 4/2пв ТОВ «Фрунзе-Електрод» отримало 31.01.2017 року, про що свідчить поштове повідомлення про вручення № 79005 1219488 1;

Подання з попередніми висновками у справі №2-01-49/2016 від 23.01.2017 року № 4/2пв ТОВ «Лассен» отримало 30.01.2017 року, про що свідчить поштове повідомлення про вручення № 79005 1219487 3.

При визначенні розміру штрафу враховано наступні обставини:

- ТОВ «Суми-Електрод» та ТОВ «Лассен» порушення законодавства про захист економічної конкуренції у вигляді антиконкурентних узгоджених дій вчинили вперше.
- ТОВ «Суми-Елетктрод» та ТОВ «Лассен» не визнали факт вчинення порушення.

Враховуючи викладене, керуючись статтею 48 Закону України «Про захист економічної конкуренції», пунктом 23 Правил розгляду заяв і справ про порушення законодавства про захист економічної конкуренції, затверджених розпорядженням Антимонопольного комітету України від 19 квітня 1994 року № 5, зареєстрованих у Міністерстві юстиції України 6 травня 1994 року за № 90/299 (у редакції розпорядження Антимонопольного комітету України від 29 червня 1998 року № 169-р) (із змінами),

Адміністративна колегія Львівського обласного територіального відділення Антимонопольного комітету України:

ПОСТАНОВИЛА:

1. Визнати дії ТОВ «Суми -Електрод» та ТОВ «Лассен» щодо узгодження своєї поведінки під час участі в конкурсних торгах на закупівлю **«25.93.1 – Вироби з дроту, ланцюги та пружини (Електроди зварювальні)»** є порушенням законодавства про захист економічної конкуренції, що передбачені пунктом 4 частини другої статті 6 та пунктом 1 статті 50 Закону України «Про захист економічної конкуренції» у вигляді вчинення антиконкурентних узгоджених дій, шляхом спотворення результатів торгів.
2. На підставі статті 52 Закону України «Про захист економічної конкуренції», за вчинене порушення законодавства про захист економічної конкуренції, вказане у пункті 1, накласти на ТОВ «Суми-Електрод» штраф у розмірі 60 000 грн.
3. На підставі статті 52 Закону України «Про захист економічної конкуренції», за вчинене порушення законодавства про захист економічної конкуренції, вказане у пункті 1, накласти на ТОВ «Лассен» штраф у розмірі 50 000 грн.

Суб'єкти господарювання зобов'язані сплатити штраф у двомісячний строк з дня отримання рішення про накладення штрафу.

Згідно з частиною першою статті 60 Закону України «Про захист економічної конкуренції», у разі незгоди з зазначеним рішенням, Відповідач має право оскаржити рішення органів Антимонопольного комітету повністю або частково до Господарського суду у двомісячний строк з дня одержання рішення. Цей строк не може бути відновлено.

Відповідно до частини восьмої статті 56 Закону України «Про захист економічної конкуренції» суб'єкт господарювання зобов'язаний протягом п'яти днів з дня сплати штрафу надіслати до Антимонопольного комітету України документи, що підтверджують сплату штрафу.

Голова колегії

А. Басараба